

Q.P. Code : 08784

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any five questions.
  2. All questions carry equal marks.

- Q.1** Discuss the concepts a) eco-spirituality b) natural capitalism **20**
- Q.2** 'Women and nature have a special connection'. Explain the statement with special reference to the theory of ecofeminism. **20**
- Q.3** Redefine development in the context of social ecology. Also explain sustainable development. **20**
- Q.4** Write an essay Beck's view on development. **20**
- Q.5** Discuss the problems of ozone depletion and its effects on the environment and people. **20**
- Q.6** Explain loss of biodiversity and highlight measures to conserve the same. **20**
- Q.7** Elaborate on water scarcity and suggest measures for better water management. **20**
- Q.8** Discuss the role of government and NGO's in disaster management. **20**
- Q.9** Highlight the relevance of Johannesburg Summit and Earth Summit in protecting the environment. **20**
- Q.10** Write short notes on **any two**:- **20**
- a) Ecology
  - b) Depletion of resources
  - c) Global Warming
  - d) Mangroves
-

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१ अ) पर्यावरणीय अध्यात्मवाद ब) नैसर्गिक भांडवलशाही यावर चर्चा करा २०
- प्र.२ “स्त्री आणि निसर्ग याचे विशेष सहसंबंध आहेत.” पर्यावरणीय स्त्रीत्ववादी सिद्धांताचा विशेष आधार देऊन हे विधान स्पष्ट करा. २०
- प्र.३ सामाजिक पर्यावरण शास्त्राच्या अनुशंगाने विकासाची पुनर्व्याख्या करा. त्याबरोबरच चिरंतन विकास स्पष्ट करा. २०
- प्र.४ यू बेकच्या विकासांचा सिद्धांत यावर निबंध लिहा. २०
- प्र.५ ओजोत गळतीची समस्या व तिचा पर्यावरण आणि मानव यांच्यावरील परिणाम याबाबत चर्चा करा. २०
- प्र.६ जैविक विविधतेचा व्हास स्पष्ट करून तिचे जतन करण्यासाठी योजण्यात आलेल्या उपायांवर प्रकाश टाका. २०
- प्र.७ पाणी पुरवठ्याची समस्या दर्शवून पाणी पुरवठ्याचे सुयोग्य व्यवस्थापन याबाबत सूचविण्यात आलेल्या उपाय योजनावर प्रकाश टाका. २०
- प्र.८ आपत्ती व्यवस्थापनातील शासन आणि सेवासंस्थांच्या भूमिकेची चर्चा करा. २०
- प्र.९ जोहंसबर्ग समित (Johannesburg Summit) आणि अर्थ समित यानी पर्यावरण संरक्षणासंदर्भात मांडलेल्या भूमिकेवर प्रकाश टाका. २०
- प्र.१० कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा:- २०
- अ) पर्यावरणशास्त्र
ब) संसाधनाचा व्हास
क) जागतिक तापमान
ड) जलपर्णिका (mangroves)
-